

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/30/2016
Identifikačné číslo spisu: 8015200011
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2018
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančeník
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8015200011.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeníka a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľa: H. B., nar. XX.XX.XXXX, T., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.12.2014 a č. XXX XXX XXXX X zo dňa 30.01.2015, o starobnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sd/2/2015-36 zo dňa 10.09.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sd/2/2015-36 zo dňa 10.09.2015 m e n í tak, že rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 02.12.2014 a zo dňa 30.01.2015 z r u š u j e a vec v r a c i a odporkyni na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 4Sd/2/2015-36 zo dňa 10.09.2015 potvrdil rozhodnutie odporkyne zo dňa 02.12.2014 v spojení so zmenovým rozhodnutím odporkyne zo dňa 30.01.2015, obe pod číslom XXX XXX XXXX X (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutia odporkyne“), ktorými odporkyňa podľa § 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej aj len „zákon č. 100/1988 Zb.“) a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od 12.06.2010 z dôvodu, že Sociálna poisťovňa v danom prípade nie je príslušná na rozhodnutie o starobnom dôchodku.

Odporkyňa v rozhodnutí zo dňa 02.12.2014 uviedla, že žiadosťou zo dňa 15.08.2013 si navrhovateľ uplatnil nárok na starobný dôchodok od 12.06.2010. Od 01.09.1996 bol navrhovateľovi priznaný príspevok za službu, ktorý bol podľa § 124 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 328/2002 Z. z.“) prekvalifikovaný na výsluhový dôchodok. Nárok na starobný dôchodok navrhovateľovi

vznikol podľa predpisov účinných pred 01.01.2004, ktoré príslušnosť odporkyne na rozhodnutie o tomto nároku vylučujú. Navrhovateľovi nárok nevznikol podľa zákona č. 461/2003 Z. z. ani s prihliadnutím na § 261 ods. 1 tohoto zákona, pretože navrhovateľ nespĺnil podmienku nepretržitého trvania zamestnania od vzniku nároku na starobný dôchodok do 31.12.2003. Odporkyňa poukázala narozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/103/2011 zo dňa 26.09.2012, ktorý sa týka poistenca nachádzajúceho sa v rovnakej skutkovej a právnej situácii ako je navrhovateľ, teda poistenca, ktorý splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa V. časti zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení dosiahnutím veku 55 rokov a odpracovaním potrebnej doby. Najvyšší súd SR dospel k záveru, že právomoc rozhodnúť o nároku poistenca na starobný dôchodok podľa V. časti zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v spojení s § 259 ods. 1 a § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. je daná príslušnému osobitnému orgánu, ktorým bolo v danom prípade Ministerstvo vnútra SR. Podľa zosúladeného názoru Najvyššieho súdu SR vznik nároku na starobný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. súčasne vylučuje možnosť vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok podľa § 26a zákona č. 100/1988 Zb., ako aj vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Odporkyňa teda nie je príslušná rozhodovať o období poistenia, ktoré navrhovateľ získal v tzv. civilnom sektore a preto mu nemohla priznať starobný dôchodok.

Odporkyňa dňa 30.01.2015 vydala zmenové rozhodnutie č. XXX XXX XXXX 0, ktorým opätovne podľa § 142 ods. 4 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od XX.XX.XXXX. Poukázala na tie isté skutkové zistenia ako v rozhodnutí zo dňa 02.12.2014. Navrhovateľovi v súlade s § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vznikol nárok na starobný dôchodok od XX.XX.XXXX, t. j. dňom dovŕšenia 55 rokov veku. Podľa potvrdenia Ministerstva vnútra SR zo dňa 21.10.2013 navrhovateľ služobný pomer v Policajnom zbore skončil dňa 31.08.1996. Podľa evidenčných listov dôchodkového poistenia bol navrhovateľ vedený v pracovnom pomere od 01.03.1997 do 29.02.2000. Podľa potvrdenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou zo dňa 13.03.2000 bol navrhovateľ vedený v evidencii Úradu práce ako nezamestnaný v období od 01.03.2000 do 22.01.2003. Nakoľko iná doba dôchodkového poistenia preukázaná nebola a teda nespĺnil podmienku nepretržitého zamestnania po vzniku nároku na starobný dôchodok (od 10.11.1998) k 31.12.2003, nárok navrhovateľa na starobný dôchodok nie je možné posúdiť podľa § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Odporkyňa zároveň uviedla, že v rozhodnutí zo dňa 02.12.2014 bolo nesprávne uvedené, že navrhovateľ dôchodkový vek dovŕšil dňa 10.06.1993, ale správne malo byť uvedené, že dôchodkový vek dovŕšil dňa XX.XX.XXXX, t. j. dosiahnutím 55 rokov veku.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že navrhovateľ si uplatnil nárok na starobný dôchodok od 12.06.2010. Potvrdením Ministerstva vnútra SR č.: SPOU-OSZ-31.268-14/2013-VZ zo dňa 07.08.2013 bolo preukázané, že navrhovateľovi bol podľa § 119 a § 120 zákona č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru SR v znení neskorších predpisov od 01.09.1996 priznaný príspevok za službu, ktorý bol podľa § 124 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov prekvalifikovaný na výsluhový dôchodok. Zároveň bolo preukázané, že navrhovateľ vykonával základnú vojenskú službu od 01.10.1964 do 30.09.1966 a dobu služobného pomeru od 05.12.1966 do 31.08.1996, ktoré boli zaradené do I. kategórie funkcií. Nárok na starobný dôchodok navrhovateľovi vznikol v súlade s § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. v čase, kedy sa na vzniknuté nároky vzťahovala V. časť zákona č. 100/1988 Zb. Zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov ani žiaden iný právny predpis nestanovil zánik nároku na dávky dôchodkového zabezpečenia podľa V. časti zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, ktoré neboli doteraz uplatnené. Právo na dávky dôchodkového zabezpečenia, na ktoré už raz vznikol nárok podľa zákona č. 100/1988 Zb. podľa § 1 ods. 2 tohoto zákona nezániká uplynutím času. Zhodnotenie doby služby v I. kategórii funkcií v súlade s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu SR malo za následok, že dôchodkový vek navrhovateľ dovŕšil dňa XX.XX.XXXX, kedy sa na členov Policajného zboru vzťahovala V. časť zákona č. 100/1988 Zb., teda v čase, kedy odporkyňa nebola príslušná hodnotiť ich

dôchodkové nároky. Navrhovateľ bol po vzniku nároku na starobný dôchodok naďalej zamestnaný v civilnom zamestnaní ako zamestnanec Okresného úradu Vranov nad Topľou do 29.02.2000 a od 01.03.2000 do 22.01.2003 bol vedený ako evidovaný nezamestnaný. Vzhľadom na to sa na neho nemôže vzťahovať ustanovenie § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Podľa § 114 ods. 1, 2 zákona č. 100/1988 Zb. orgánmi sociálneho zabezpečenia sú Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí a ďalšie štátne orgány určené zákonmi národných rád. Ak ide o sociálne zabezpečenie vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a príslušníkov zborov nápravnej výchovy, sú orgánmi sociálneho zabezpečenia ministerstvá národnej obrany a vnútra, ministerstvá vnútra a životného prostredia a spravodlivosti republík a orgány uvedené v § 142. O sociálnom zabezpečení príslušníkov Policajného zboru a Železničnej polície rozhodujú príslušné orgány Ministerstva vnútra SR. Kompetencia príslušných orgánov Ministerstva vnútra SR rozhodnúť o sociálnom zabezpečení policajtov, teda aj o nároku na starobný dôchodok, nie je v danom prípade § 143a bodu 1 zákona č. 328/2002 Z. z. dotknutá, keďže navrhovateľ nebol od vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31.12.2003 tak, ako to predpokladá § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/103/2011 zo dňa 26.09.2012). Právomoc rozhodnúť o nároku navrhovateľa na zvýšenie starobného dôchodku za dobu zamestnania po vzniku nároku na tento dôchodok je daná príslušnému orgánu Ministerstva vnútra SR. Preto krajský súd podľa § 250q ods. 2 O.s.p. rozhodnutie odporkyne zo dňa 02.12.2014 v spojení so zmenovým rozhodnutím zo dňa 30.01.2015 ako zákonné potvrdil a účastníkom náhradu trov konania nepriznal, nakoľko navrhovateľ nebol v konaní úspešný a odporkyňa nemá zo zákona právo na náhradu trov konania.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie a žiadal, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu. Namietal, že podmienky nároku na starobný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. splnil dosiahnutím veku a odpracovaním potrebnej doby, avšak o priznanie starobného dôchodku nepožiadaval a ani mu nebol priznaný. Bol mu priznaný len príspevok za výsluhu rokov, ktorý sa považuje za výsluhový dôchodok. Doposiaľ mu nebola zohľadnená doba odpracovaná v I. kategórii funkcií pre nárok na starobný dôchodok. Poukázal na § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., podľa ktorého policajt má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií. Pri priznaní príspevku sa na kategórie funkcií neprihliadalo. Poistencovi, ktorému bol priznaný výsluhový dôchodok, je potrebné na vznik nároku na dôchodkovú dávku a určenie sumy dôchodkovej dávky podľa všeobecných právnych predpisov o sociálnom poistení zohľadniť dobu služby zaradenú do I. kategórie funkcií v súlade s § 274 zákona č. 461/2003 Z. z., aj keď bola doba služby poistencovi zhodnotená v inom systéme sociálneho zabezpečenia, nebolo v ňom však zohľadnené zaradenie doby služby do I. alebo II. kategórie funkcií.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti. Dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ v odvolaní, nepovažovala za opodstatnené. Mala za to, že krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého vec náležite právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť rozhodnutí.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť, aj keď z celkom iných dôvodov.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok.

V zmysle § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 721/2004 Z. z., v konaniach o

nárokoch na dávky a ich výplatu z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 01.01.2004, a o ktorých nebolo do tohto dňa rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných pred 01.01.2004.

Podľa § 142 ods. 4 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. o dávke dôchodkového zabezpečenia príslušníka Policajného zboru rozhoduje odbor sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra SR.

Navrhovateľ, narodený dňa XX.XX.XXXX, splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. dňom XX.XX.XXXX, ktorým dovŕšil vek 55 rokov, lebo k tomuto dňu získal viac ako 25 rokov zamestnania a vykonával viac ako 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Podľa § 261 ods. 1 vety prvej až tretej zákona č. 461/2003 Z. z. suma starobného dôchodku poistenca, ktorý splnil podmienky nároku na tento dôchodok pred 01.01.2004, je po vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31.12.2003 a nepoberal starobný dôchodok, invalidný dôchodok alebo ich časť, sa určí podľa tohto zákona. Náhradné doby získané do vzniku nároku na starobný dôchodok sa posudzujú podľa predpisov účinných do 31.12.2003. Táto suma nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31.12.2003, a to vrátane úpravy dôchodkov a zvýšenia dôchodkov príslúchajúcich podľa osobitného predpisu.

Navrhovateľ bol po vzniku nároku na starobný dôchodok naďalej zamestnaný v civilnom zamestnaní ako zamestnanec Okresného úradu Vranov nad Topľou do 29.02.2000 a od 01.03.2000 do 22.01.2003 bol vedený ako evidovaný nezamestnaný. Vzhľadom na to sa na neho nemôže vzťahovať ustanovenie § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.

Podľa § 114 ods. 1, 2 zákona č. 100/1988 Zb. orgánmi sociálneho zabezpečenia sú Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí a ďalšie štátne orgány určené zákonmi národných rád. Ak ide o sociálne zabezpečenie vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a príslušníkov zborov nápravnej výchovy, sú orgánmi sociálneho zabezpečenia ministerstvá národnej obrany a vnútra, ministerstvá vnútra a životného prostredia a spravodlivosti republík a orgány uvedené v § 142. O sociálnom zabezpečení príslušníkov Policajného zboru a Železničnej polície rozhodujú príslušné orgány Ministerstva vnútra SR.

Kompetencia príslušných orgánov Ministerstva vnútra SR rozhodnúť o sociálnom zabezpečení policajtov, teda v danom prípade aj o nároku na starobný dôchodok, je daná, keďže navrhovateľ nebol od vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31.12.2003 tak, ako to predpokladá ustanovenie § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.

Otázku chýbajúcej právomoci vyriešila odporkyňa správne a odvolací súd v tomto v celom rozsahu poukazuje na dôvody uvádzané krajským súdom, ktorý preskúmané rozhodnutia odporkyne potvrdil. Krajský súd však nevzal do úvahy skutočnosť, že v danej veci je na postúpenie veci príslušnému správne orgánu potrebné aplikovať ustanovenie §20 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov ako všeobecného predpisu upravujúceho správne konanie, keďže zákon č. 461/2003 Z. z. taký postup nerieši a upravuje postúpenie len v prípade miestnej, resp. vecnej nepríslušnosti organizačných zložiek Sociálnej poisťovne.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a ustanovenia právnych predpisov (uvádzané aj odporkyňou a krajským súdom) odporkyňa nie je oprávnená (a ani nemala) v danom prípade o žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok rozhodnúť. V čase vzniku nároku navrhovateľa na starobný dôchodok (XX.XX.XXXX) mal a naďalej má kompetenciu na rozhodovanie o tomto nároku príslušný orgán

Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (§ 142 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb.).

Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval napadnuté rozhodnutia odporkyne za nesúladne so zákonom a preto podľa § 250ja ods. 3 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. e) O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutia odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je odporkyňa viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 O.s.p.). Aj keď odporkyňa dospela k správneému záveru, že nie je v jej kompetencii posúdiť žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok, nebola oprávnená o tejto žiadosti vôbec rozhodovať a z dôvodu nedostatku právomoci o žiadosti rozhodnúť ju mala postúpiť v súlade s § 20 správneho poriadku (keďže postúpenie veci príslušnému orgánu zákon č. 461/2003 Z. z. nerieši) na rozhodnutie príslušnému orgánu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (§ 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb.). Pokiaľ teda odporkyňa napadnutými rozhodnutiami rozhodla o zamietnutí žiadosti navrhovateľa, hoci nemala na takéto rozhodnutie právomoc, prekročila tým svoje kompetencie.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému navrhovateľovi ich náhradu nepriznal, keďže si žiadne trovy neuplatnil.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.